

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐
ภายใน ๑-๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๘-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับประจำวันที่ ๑๘ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗ หน้า ๑๐

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

อาหารสมอง

• รศ.ดร. สORNCHAI สORNKIET
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

อะไรทำให้คุณภาพ การศึกษาไทยเกิด‘หักเห’

ค วามเห็นเรื่องปฏิรูปการศึกษา มีมากมายในปัจจุบันอาจเรียกได้ว่า **เผื่อ** ถ้าเราเข้าใจเหตุแห่งความเป็นมาของการหักเหของคุณภาพการศึกษาไทยแล้ว อาจทำให้เห็นภาพรวมชัดเจนขึ้น

หลายคนสงสัยว่าจะอะไรคือสาเหตุที่ทำให้การศึกษาของเราซึ่งแต่ดั้งเดิมก็มีคุณภาพพอควรหักเหลดต่ำลงได้ขนาดนี้ คำตอบก็คือ (1) ระบบการศึกษาของเราแต่ก่อนเป็นระบบที่เรียกว่า **“exclusive”** คือเป็น **การศึกษาเฉพาะคนชั้นสูง คนมีเงิน คนมีอำนาจ** ฯลฯ แต่มาในยุคหลังการวางแผนเศรษฐกิจเมื่อประมาณ พ.ศ. 2505 ลักษณะของการศึกษาไทยก็เริ่มเปลี่ยนไป เรามีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างมาก ประชาชนธรรมดาที่มีความต้องการการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เมื่อกระแสของโลกตะวันตกในเรื่องความเท่าเทียมกันของโอกาสในการศึกษาพัฒนาขึ้น เราจึงเปลี่ยนมาเป็นระบบที่เรียกว่า **“inclusive”** กล่าวคือทุกคนมีโอกาเข้าถึงรับการศึกษามากับระดับที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับระดับอุดมศึกษาของภาครัฐที่แบ่งบานออกอย่างตลอด 20 ปี ที่ผ่านม

(2) เส้นทางทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เกิดขึ้นตั้งแต่ยุควางแผนเศรษฐกิจเป็นต้นมา สร้างพลังผลักดันทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองที่ยิ่งใหญ่ **จำนวนนักเรียนมีมากขึ้น จนการบริหารจัดการทำได้ยากมากขึ้นเป็นลำดับ** ถ้าจำกันได้ เมื่อสมัยก่อนนักเรียนชั้นมัธยมปลายจะสอบข้อสอบเดียวกันพร้อมกันทั้งประเทศ แต่พอถึงราว พ.ศ. 2508-2509 แต่ละโรงเรียนออกข้อสอบและจัดสอบกันเอง เนื่องจากภาระการบริหารงานสูงซึ่งเม็ดเงินไม่อาจทำได้เต็มที่

(3) **กระแสโลกที่มีทางใหม่เพิ่มจำนวนปีของการศึกษามากับระดับทำให้อัตราเวลา 30 ปี** ที่ผ่านมเราได้รับการศึกษามากับระดับจาก 4 เป็น 6 และ 9 ปีในที่สุด การเพิ่มจำนวนปีการศึกษา

พร้อมกับเด็กที่เกิดปีละกว่า 1 ล้านคน เป็นเวลาต่อเนื่องกันนับสิบปีนับตั้งแต่การวางแผนเศรษฐกิจ ทำให้ต้องมีารับครูเข้าบรรจุเป็นจำนวนมากทยอยนับหมื่นนับแสนคนในเวลาอันรวดเร็วเมื่อ 20-30 ปีก่อน (จากการเรียนครูภาคใดไล่ทั้งกันไต่ใหม่ ที่แพร่เรียนตอนเย็น และเสาร์-อาทิตย์ มีที่พักมีเงินเดือนจะได้เป็นข้าราชการครู)

เมื่อมีความจำเป็นต้องผลิตและรับครูจำนวนมากภายในเวลาอันสั้นเพื่อรับมือกับความต้องการ คุณภาพของการผลิตและการคัดเลือกที่ไม่เข้มข้นทำให้มีครูจำนวนมากที่คุณภาพไม่สูงและไม่จำเป็นต้องการเป็นครูอย่างแท้จริง (ต้องการเพียงเป็นข้าราชการ) หลุดเข้ามาเป็นจำนวนมากน้อย แต่ครูที่รักความเป็นครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริงก็มีแค่ปลายป่นอยู่ตัวอย่างไม่แน่ว่าส่วนใดมากกว่ากัน

การรับครูจำนวนมากเช่นนี้ในอดีตเมื่อ 20-30 ปีก่อนจึงมีผลทำให้ครูเกือบครึ่งหนึ่งในปัจจุบันอยู่ในช่วงอายุ 50-60 ปี และเป็นที่ยอมรับกันดีว่าคนในวัยนี้มีพลังกายและพลังใจลดน้อยถอยลงเป็นอันมาก ยิ่งครูที่ไม่ได้ตั้งใจเป็นครูและอยู่ในวัยนี้ด้วยแล้ว เราพอจะมองเห็นได้ว่าคุณภาพครูเหล่านี้เป็นอย่างไร

(4) ในภาพรวมครูมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 400,000 คน เป็นจำนวนที่มากอย่างสอดคล้องกับจำนวนนักเรียนปัจจุบันที่เกิดเพียงประมาณปีละ 800,000-850,000 คน แต่ครูกลับขาดแคลนในโรงเรียนนับหมื่นโรงเรียนในจำนวนว่า 32,000 โรงเรียนทั่วประเทศ เป็นเวลายาวนานที่โรงเรียนจำนวนมากโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีเด็กต่ำกว่า 150 คนเป็น **ชนบทขาดแคลนครู ทั้งๆ ที่จำนวนครูรวมทั้งประเทศมีเพียงพอ สาเหตุมาจากครูส่วนใหญ่ต้องการสอนในโรงเรียนใหญ่ตั้งๆ ในกรุงเทพฯ หรือในตัวเมืองของจังหวัด** เนื่องจากสามารถลั่นเงินเดือน หายใจได้ตอนเย็น ได้อยู่ใกล้ “ผู้ใหญ่” และ

“กำนัน” เรียนต่อก็สะดวก โอกาสก้าวหน้ามีมากกว่าเป็นอันมาก ฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการไม่สามารถโอนย้ายครูจากโรงเรียนเหล่านี้ที่มีครูเป็นสัดส่วนกับนักเรียนต่ำไปยังโรงเรียนที่ขาดแคลนครูในพื้นที่ไกลออกไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นเพราะประเพณีหรืออะไรก็ไม่ทราบที่ยึดกันว่าถ้าครูไม่ยินยอมให้ย้ายโรงเรียนแล้วไม่อาจย้ายครูได้ (กลัวครู ขี้ใจจนสอนไม่ได้? ครูเส้นใหญ่จนบังคับไม่ได้?)

การขาดแคลนครูในโรงเรียนนอกเมือง ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ของประเทศศึกษาอยู่ จึงเป็นปัญหาเรื้อรังมายาวนาน หลายโรงเรียนขาดแคลนครู แต่มครูยังมีคุณภาพไม่ดีคือขาดจิตวิญญาณของความเป็นครู ได้รับเงินเดือนโรงเรียนต่ำเพราะมีนักเรียนน้อย (เขาให้เงินอุดหนุนต่อหัวต่างกันไม่มากระหว่างเด็กในเมืองกับนอกเมือง) แต่โรงเรียนใหญ่ในเมืองรับเงินอุดหนุนมหาศาลเพราะมีนักเรียนมาก ดังนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นคือเด็กซึ่งอยู่ห่างไกลซึ่งเป็นจำนวนส่วนใหญ่ของประเทศถูกละทิ้งสามเท่าตัว (เกิดมาจนขาดแคลนครู โรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนต่ำ)

(5) **การเมืองเข้าแทรกแซงในการโอนย้ายครู บวกคอร์รัปชันในบางกลุ่มของผู้บริหารโรงเรียน** ไม่ว่าจะจัดซื้อ จัดจ้าง โอนย้ายครู เลือกซื้อแบบเรียน เงินบริจาค ฯลฯ สถานการณ์ที่เลวร้ายอยู่แล้วก็เลวร้ายยิ่งขึ้น เมื่อมองไปรอบบ้านเด็กสังคมก็ไม่ได้ตัวอย่างที่เลวมาเด็ก พ่อแม่ส่วนใหญ่มุ่งแต่หาเงินเลี้ยงชีพ ตัวอย่างที่ๆ ที่เด็กเห็นมีน้อย เด็กเห็นถึงความไม่จริงใจ การโกหก หลอกลวง เป็นเรื่องปกติที่ใครๆ ก็ทำกัน

(6) **แต่ละรัฐบาลมีความผันผวนในเรื่องการศึกษาที่ไม่ประคองต่อเนื่อง** บางพรรคบางรัฐบาลทำให้การศึกษาเดินหน้าไป 5 ปีแล้วแต่ต่อมาอีกไม่กี่เดือนก็มีรัฐบาลใหม่ที่ทำให้ถอยไป 3 ปีกลับมาแทน เปลี่ยนกันรวดเร็วราวกับเดินทางบนสายฟ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

และก็เป็นอย่างนี้สลับไปมายาวนานอย่างไม่มี
ทิศทางที่แน่ชัดและไม่มีโครงการที่ต่อเนื่อง

(7) เมื่อสิบกว่าปีก่อน หลักสูตรใจกว้างให้
ครูมีวิจักษณ์ญาณในการเลือกสอนเนื้อหาได้
กว้างขวาง ดังนั้น เด็กจึงเรียนพื้นฐานไม่เหมือนกัน
**ประวัติศาสตร์บางตอนครูบางคนก็ข้ามไป
เพราะเห็นว่าไม่น่าสนใจ**

(8) โรงเรียนไม่มีอัตราจ้างเจ้าหน้าที่
ธุรการใหม่มานาน ดังนั้น ครูบางส่วนจึงทำ
หน้าที่ธุรการปนเปไปกับการสอนเด็ก เมื่อถึง
ยุคสมัยฮิตของการตรวจประเมินโรงเรียน มีตัว
ชี้วัดมากมายดังเช่นปัจจุบัน ครูจำนวนมาก
ก็หมกมุ่นอยู่กับงานเหล่านี้ เพราะมีผลกระทบ
ต่อชื่อเสียงโรงเรียน แต่ไม่กระทบต่อผู้บริหาร
โรงเรียนและผู้บริหารส่วนกลาง

ไม่ว่านักเรียนจะมีสัมฤทธิ์ผลการศึกษา
เป็นอย่างไร อ่านหนังสือไม่ออกก็คน คุณภาพ
เป็นอย่างไร ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหาร
ส่วนกลางก็ได้รับเงินเดือนขึ้นเสมอ (แถมมีโบนัส
อีกด้วย) ตำแหน่งก้าวหน้าอย่างไม่มี การเชื่อมโยง
กับคุณภาพการศึกษาที่เด็กได้รับอย่างแท้จริง
พูดง่าย ๆ ก็คือ **ระบบเป็นไปในทางที่ทำให้
ผู้บริหาร “ไม่ต้องมีความรับผิดชอบ”
ต่อผลที่เกิดขึ้น**

(9) ในต่างจังหวัดครูต้องไปร่วมงาน
ของจังหวัดเสมอในเทศกาลต่าง ๆ ไม่ว่าจะส่งเสริม
เรื่องใดก็ตาม อีกทั้งต้องเกณฑ์นักเรียนไปร่วม
งานราชการ **มีการพูดกันว่าครูในปัจจุบันนั้น
“ทำทุกอย่างยกเว้นสอนหนังสือ”**

ครูรุ่นหนุ่มรุ่นสาวที่บังเอิญหลุด
พลัดเข้าไปในโรงเรียนต่างจังหวัดต้องรับหมา
งานเหล่านี้ทั้งหมด เพราะเป็นประเพณีว่า
เมื่อเป็นผู้บริหารแล้วไม่สอนหนังสือ ยกเว้น
ผู้บริหารที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและรัก
และปรารถนาดีต่อเด็กอย่างแท้จริง

การที่ต้องมีการปฏิรูปใดๆ ก็เพราะ
สถานะเดิมนั้นไม่เป็นที่น่าพอใจของสังคม
อย่างไรก็ดี ในสถานะที่มันเป็นอย่างนั้นมีผู้ **“พอใจ”**
อยากให้มันดำรงอยู่ต่อไปเพราะได้รับ
ผลประโยชน์ ดังนั้น การปฏิรูปจึงสร้างความ
เจ็บปวดให้คนที่ “พอใจ” อยู่แล้วอย่างแน่นอน
และถ้าไม่มีการออกแรง **“ทุบโต๊ะ”** แล้ว ยาก
นักหนาที่จะเปลี่ยนแปลง หรือ **“ปฏิรูป”** อะไรได้
เพราะคน “ที่พอใจ” อยู่แล้วมีพลังในตัวอันเข้มแข็ง
และมีมือราเจ็ดจรัสโดยธรรมชาติ